

ואלו נדרים פרק אחד עשר נדרים

(א) יצמות קטן. תשובות סב: גיטין סד: ופנ"ג. ג עין חופ"י יצמות קטן. ד"ר ולהימנה, (א) יצמות ד"י ק"י. ד) תשובות מתח. (א) יצ"ל שלום דף ק"ח. (א) יצומות דף ס"ה.

גרשתי (א) מי מהימנא ואם אשת כהן אסור לו להחזירה: **הסם הוא**. דמעיסקא משום (א) ידיע לה דבעלה לא ידע זה אי נטמאת אי לא [האכין] אי אמרה טמאה אי לך לא מהימנא אבל היכא לאמרה גרשתי ידיעה דבעלה ידע אי משקרא אי לא (א) לא הוה אמרה הכי דחוקה דלין אשה מעיזה פניה בפני בעלה: **אדרכה**. לא (א) מיציעני למשנה אחרונה דלא מהימנא אלל אפי' למשנה ראשונה דקתי מהימנא לא הוי טעמא אלל משום דלא עבדלא לבזויי נפשה דלמרה דנטמאה אי לאו דהכי הוה כדקאמרה: דזימנין דקיקף **לא** **מן** גברא. שלייער לה בעלה ומעיה פניה בפניו. ענין אחר דתקיף לה מן גברא שמוקף יצרה מן אדם אחר שנתנה זו עיניה ובשזילו מעיזה לומר לבעלה גרשתי: והא **הכא דליס לה יוסופא**. דכהא מילתא לא מצויא נפשה ואפילו הכי קתני נפשנה ראשונה דמהימנא ויכי אמר אפילו למשנה ראשונה כו': **הסם** נמי אית לה כי יוסופא דכיון דלא סגי לה דלא קאמרה גבי זו דייא אי יורה כחן אי לאו דהכי הוה לא קאמרה והאי מהימנא: דהא **הכא ידיעה היא**. דבעלה ידע דורה כחן וקתני לה לא מהימנא אלמא אשה מעיזה: **דלל יומא**. לאחר שמיים מקדמה ומשיא ידא לגברא כדי לטוהר דיו וי לאחר שמיים ואת יומא חד ועבדה הכי אמר לה הלא מילתא דמשמיש לא הוי האידנא:

הגרות הב"ח

(א) גמ' מתניין היא. י"ב וכן יכול לפשות מנתיבת קדשה בככר טי' הובא בבב"ב פ' מי שמת דף קנה דמוכח ט"ג י"ב דאי אפטר לאוקמי הכי כתיבתא דקצ' כגמ' כהן ע"ש: (ב) שם למשנה ראשונה תהוי מוכחא דרעא דהא הלא דלית לה: (א) שם דלא אמרה אי יורה: (ד) שם ידיעה היא דבעלה ידע: (ה) רש"י ד"ה גרשתי מדור מי וכו' כהן הוא אסור: (ו) ד"ה הסם וכו' משום דידעה דבעלה ל"ל ויכתיב לה נמתק: (ז) ב"ד אי לא אי הוה אמרה הכי מהימנא דחוקה: (ח) ד"ה אדרכה לא מיבעי למשנה:

מוסף רש"י

דנסתחפה שדרו. לון ממו סוקף. משפסו שז', לומר מולו גרם (ע"י תשובות ב.ב.)

פירוש הרא"ש

אמר רב המנונא ת"ש. דנאמנת: דלא עבדיא לבזויי נפשה. לומר דכר על גגלי על טעמא אם לא היה אמת: דלית לה כפופא. לא נעשה זה דבר של גנאי: כיון דלא אינו לא דלא קאמרה בני יורה כתיב. כי אינה יורה ליהוה בלא ודע וצריכה היא לאמרו כדי שירגשה בעלה ומנשא לאחור אולי תננה ממנו ואם לא היה אמת לא היה מחלפת פניה לומר דבר זה: דהא גופה אמרה נתי דבביאה ידע. וטעה היא וסברה היא שאין העל מרגיש צורה כחן: מקדמה משיא ומשיא ידיה לגברא. כשהיה משמש עמה בלינה היתה משמעת בבקך וטומנת לו מים לידו:

גברא הוא דנסתחפה שדרו ואמרינן ליה (א) מתני' היא האומרת טמאה אני לך יש לה כתובה במאי עסקינן אילימא באשת ישראל אי ברצון כלום יש לה כתובה ואי באונס מי קא מתסרא על גברא ואלא באשת כהן אי ברצון כלום יש לה כתובה מי גרעה מאשת ישראל ברצון אלא לאו באונס יוקתני יש לה כתובה איבעיא להו אמרה לבעלה גרשתי מהו אמר רב המנונא ת"ש האומרת טמאה אני לך דאפילו למשנה אחרונה דקתני לא מהימנא התם הוא דמשקרה ידיעה דבעלה לא ידע בה אבל גבי גרשתי ידיעה בה (א) מהימנא ידחוקה אין אשה מעיזה פניה בפני בעלה אמר ליה רבא אדרכה אפי' למשנה ראשונה דקתני מהימנא התם משום דלא עבדיא לבזויי נפשה אבל הכא דזימנין דתקיף לה מן גברא מעיזה ומעיה מתוב רב משרשיא השמים ביני לבינד דמשנה ראשונה (א) תיובתא דרבא הכא דלית לה כיסופא וקתני דמהימנא קסבר רבא התם כיון דלא סגי לה דלא אמרה (א) אין יורה כחן אי לא איתא כדקאמרה לא אמרה ליה השמים ביני לבינד דמשנה אחרונה תהוי תיובתא דרב המנונא והא הכא ידיעה היא (א) ובעלה ידע בה וקתני דלא מהימנא **קסבר רב המנונא הכא נמי היא גופה** אמרה נתי דבביאה ידע **בדורה** כחן מי ידע ומשום הכי משקרא: **ההיא איתתא דכל יומא דתשמיש מיקדמה משיא ידיה לגברא** יומא חד איתא ליה מיה לממשיא אמר לה הלא מילתא לא הוה האידנא אמרה ליה אי"ב חד מן גברויי אהלווי

גברא הוא דנסתחפה שדרו. קדושת כהונתו גרמה לו כפרישתו צמתני: איבעיא להו אמרה לבעלה גרשתי. ונתקרה הגט או שאכד מהו להאמינה ולהחירה לינשא: ידיעה דבעלה לא ידע זה אם זינתה אם לאו ומשום הכי משקרא ולא מירתתא: **הסם דלא עבדלא לבזויי נפשה**. שבזיון ופגם הוא לה כשנאנסה הלכך אי לאו דקושטא הוה לא הוה קאמרה: דקיקף לה מגברא. שעל ידי כעסה תתחוק מן הבעל והטעם פנים זו ולומר לו גרשתי: **השמים ביני לבינד דמשנה ראשונה**. שאמרו נאמנת תיובתיה דרבא דהאמר רבא דאפי' למשנה ראשונה כי אמרה גרשתי לא מהימנא: **הסם כיון דלא סגי לה דלא אמרה אין יורה כחן** אי לא איסא כדקאמרה לא אמרה ליה. דכיון שהיא צריכה לזכר דצריה כדאמרה השמים ביני לבינד וצריכה לומר בפירוש מה שהיא טוענת עליו דהיינו שאין יורה כחן כסיפא לה מילתא ואי לאו דקושטא היא לא הוה אמרה. ואית דגרסי כיון דקא אי לאו לה כלומר אחר שנתאלה לבנה לומר כך: **והא הכא ידיעה היא דבעלה ידע זה**. דסלקא דעתך הלא דליה נמי קים ליה צורה כחן וקתני דלא מהימנא: **נהי דבביאה ידע צורה כחן מי ידע**. מיהא משמע דהיהוה השמים ביני לבינד דמתן צמתני' היינו יורה כחן ודכתיבנא: ורענין הלכה קיי"ל כרב המנונא דאשה שאמרה לבעלה גרשתי נאמנת דסוגיין בטוליה הש"ס כוותיה ומדמינן לה למתנייתן ש"מ שאלו להחזירה בלדא ינישא נאמנת אלל אף ליטול כתובה דומיא דמתני' דקתני ויולאות וטולות כתובה ועוד שהרי מספר כתובה נלמוד שקך כתוב לה לכשתנשא לאחר תטליי מה שכתוב ליה כמתן דהאשה שהלכה היא ובעלה למדינת הים (א) כך כתב הרמב"ן ז"ל שבלכותיו. מיהו איכא למימר דלית לן מדרש כתובה אלל בעיקר כתובה אלל בתוספת לא. וכיון דמשום הכי מהימנא טפי כי אמרה גרשתי מני אמרה השמים ביני לבינד משום דגבגרשתי ידע זה בעלה ואינה מעיזה ובהשמים ביני לבינד דלא ידע זה מעיזה שמועניי מניה דכאומרת אינו נוקק עמי כלל כיון דבעלה ידע זה אפילו למשנה אחרונה מהימנא ויוליא ויתן כתובה אפילו לא אמרה גרשתי ידע זה אפילו למשנה ראשונה ואיוליא ויתן כתובה אלל אי צבגדי והיא צבגדה ויוליא ויתן כתובה. מיהו כתב ר"י ז"ל דרוקא כשהיא חוזרת להתגרס הוא דאמרינן יוליא ויתן כתובה אלל תוצעת כתובה לא מהימנא והביא רמב"ם דכך חזקו דפסק ר"י ז"ל דרוקא דפסק כל תיקו דמנונא ויוליא ולכן חזקו דמנונא ויוליא ויתן כתובה אינה נאמנת: וריב"ז אמר דמשמע דמילתא ידע בעלה מהימנא משום דלא מחלפת פניה ודלא ידע זה בעלה לא מהימנא והתם כסוף פרק הוצא על יצמתו גבי הא דמתן נשא אשה ושהה עמה עשר שנים ולא ילדה אינו רשאי ליבטל משמע איפכא דאמרינן התם (א) הוא אמר מינה והיא אמרה מינה אמר רבי אמר דברים שצינו לבינה היא נאמנת מאי טעמא היא קים לה צורה כחן ואיזהו לא קים ליה צורה כחן משמע דמשום דלא קים ליה מהימנא והכא אמרינן איפכא תירך הרמב"ן ז"ל דלא דמיין אהדדי דהתם איזהו הוא דקמפיין לה ומפסיד לה כמותה הילכך אי תרוייבו קים להו ליכא למימר דאייהו מהימנא משום דחוקה אין אשה מעיזה בפני בעלה דכי אמרינן הכי היכא דאייהו צעיל לאפוקי נפשה מצבעלה דאיכה העוה עובא ואי לאו דקושטא קאמרה אינה מעיזה אלל התם דליהו בעלה (א) דמשמע דמיהו ומועיה אשה אפילו קים לה ויוליא לא קים ליה אינו רשאי ליבטל משמע איפכא דאמרינן תוצעת שמה: **היא איסא**. אשת כהן היתה דלי אשת ישראל כיון שאפילו לפי דברייה סברה היתה שהוה צבעלה אין לך אונס גדול מזה ואונס בישראל מישרא שרי ולמה ליה לרב נחמן למימר עיניה נתנה באחר אלל דואי כדאמרינן: **הא מילפא**. תשמיש:

ע א ב מיי פכ"ד מה' אשת הל' ית ככ סמג עשין מה טוש"ע אה"ע ק"י קטו ספ"י ור"י קטמ ספ"י ט: ע א מיי פ"צ מה' גירושין הלכה ד ופ"ד מהלכות אשות הלכה יג סמג עשין מה טוש"ע אה"ע פ" ח ספ"י ז:

תוספות

גרשתי. פהו. מי אמרינן דמהימנא או למה עיניה מנה כאלו: אלל היכא דלא מהימנא דלין דאשה דמוכח ט"ג י"ב דאי אפטר לאוקמי הכי כתיבתא דקצ' כגמ' כהן ע"ש: (ב) שם למשנה ראשונה תהוי מוכחא דרעא דהא הלא דלית לה: (א) שם דלא אמרה אי יורה: (ד) שם ידיעה היא דבעלה ידע: (ה) רש"י ד"ה גרשתי מדור מי וכו' כהן הוא אסור: (ו) ד"ה הסם וכו' משום דידעה דבעלה ל"ל ויכתיב לה נמתק: (ז) ב"ד אי לא אי הוה אמרה הכי מהימנא דחוקה: (ח) ד"ה אדרכה לא מיבעי למשנה:

אמר רב המנונא ת"ש. דנאמנת: דלא עבדיא לבזויי נפשה. לומר דכר על גגלי על טעמא אם לא היה אמת: דלית לה כפופא. לא נעשה זה דבר של גנאי: כיון דלא אינו לא דלא קאמרה בני יורה כתיב. כי אינה יורה ליהוה בלא ודע וצריכה היא לאמרו כדי שירגשה בעלה ומנשא לאחור אולי תננה ממנו ואם לא היה אמת לא היה מחלפת פניה לומר דבר זה: דהא גופה אמרה נתי דבביאה ידע. וטעה היא וסברה היא שאין העל מרגיש צורה כחן: מקדמה משיא ומשיא ידיה לגברא. כשהיה משמש עמה בלינה היתה משמעת בבקך וטומנת לו מים לידו: